

PERSCOMMUNIQUÉ

Links:

[NBB.Stat](#)
[Algemene informatie](#)

Maandelijks conjunctuurenquête bij de bedrijven – augustus 2019

Nieuwe verzwakking van het ondernemersvertrouwen in augustus

- **De sinds de zomer van 2018 opgetekende afbrokkeling van het vertrouwen, met name in de verwerkende nijverheid en de dienstverlening aan bedrijven, zet zich voort.**
- **In augustus doet het vertrouwensverlies zich voor in alle ondervraagde bedrijfstakken.**

In de verwerkende nijverheid is het slinkend ondernemersvertrouwen sinds een paar maanden het resultaat van een forse neerwaartse herziening van de vraagvooruitzichten en een negatievere beoordeling van het voorraadpeil, rekening houdend met het seizoen.

Bij de dienstverlening aan de bedrijven hebben de bedrijfsleiders een verslechtering van de vooruitzichten inzake zowel hun eigen activiteit als, in mindere mate, de algemene marktvraag vermeld.

De lichte achteruitgang in de bouwnijverheid is voornamelijk het gevolg van een inkrimping van het orderbestand en een verminderde benutting van het materieel.

In de handel merken de ondernemers een forse verslechtering van hun vraagvooruitzichten en van hun verwachtingen ten aanzien van de bestellingen bij de leveranciers.

De algemene synthetische afgevlakte curve, die de onderliggende conjunctuurtrend weergeeft, blijft neerwaarts georiënteerd als gevolg van de negatieve ontwikkelingen tijdens de afgelopen maanden.

Conjunctuurindicatoren

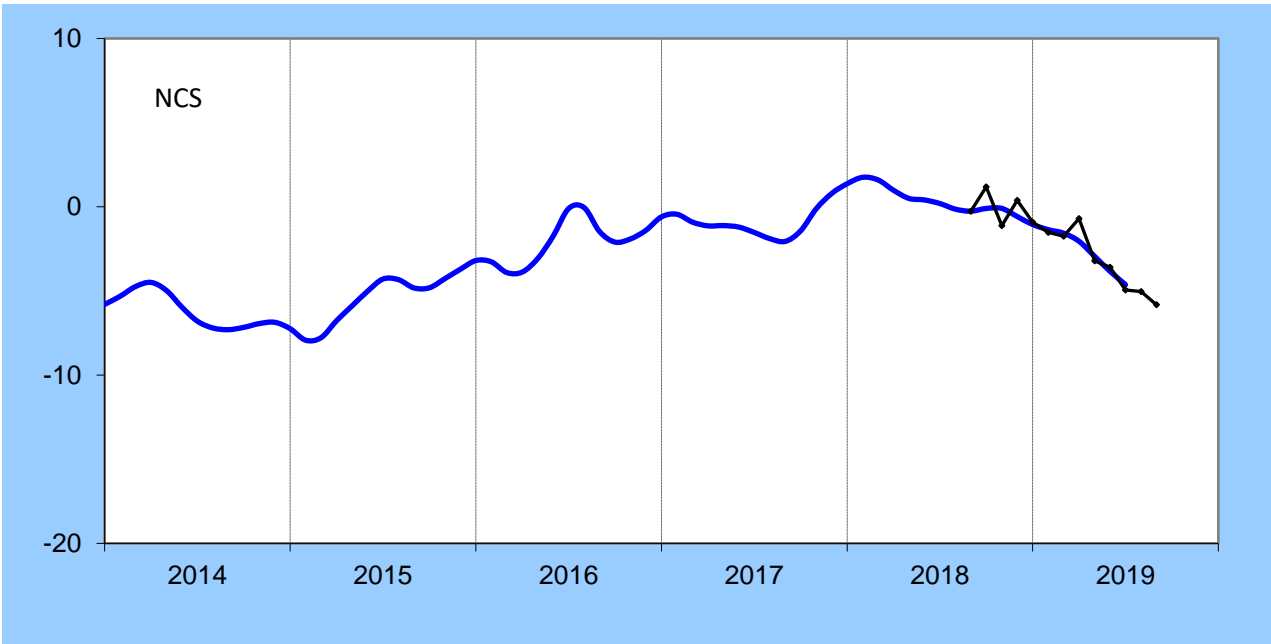
	Synthetische bruto curve			Synthetische afgevlakte curve ¹
	Juli	Augustus	Verandering in	Verandering in
	2019	2019	punten	punten
Verwerkende nijverheid	-9,1	-9,6	-0,5	-1,0
Dienstverlening aan de bedrijven	4,5	3,0	-1,5	-0,3
Bouwnijverheid	2,6	2,2	-0,4	-0,6
Handel	-4,4	-7,8	-3,4	0,2
Algemene synthetische curve	-5,0	-5,8	-0,8	-0,8

¹ De afgevlakte curve heeft een vertraging van twee maanden voor de algemene synthetische curve en van vier maanden voor de afzonderlijke bedrijfstakken.

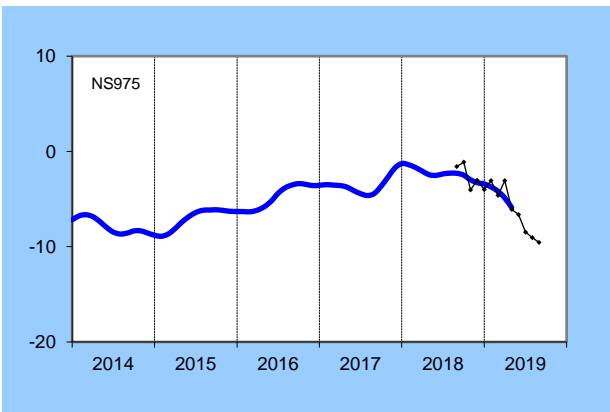
Bron: NBB.

GRAFIEK 1 - SYNTHETISCHE CURVEN

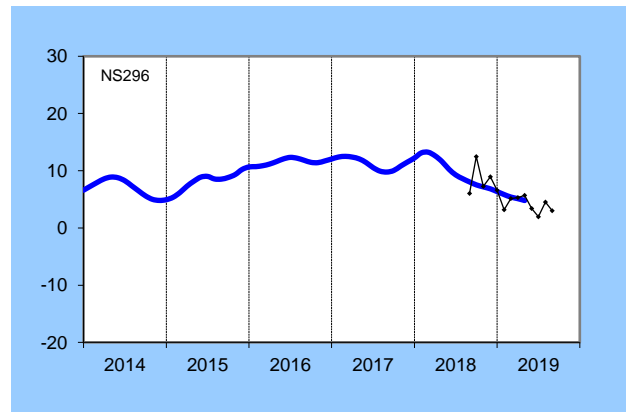
ALGEMENE SYNTHETISCHE CURVE

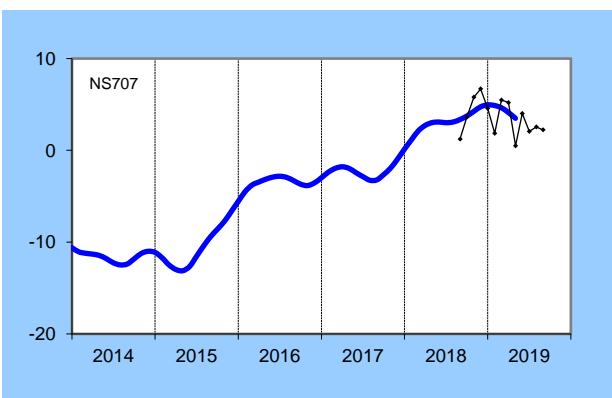
VERWERKENDE NIJVERHEID

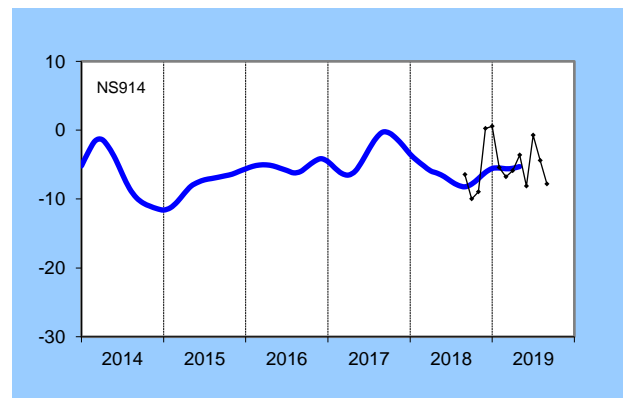
DIENSTVERLENING AAN BEDRIJVEN

BOUWNIJVERHEID

HANDEL

— Seizoengezuiverde en afgevlakte reeks

◆ Seizoengezuiverde reeks

Bron: NBB

SYNTHETISCHE CURVEN EN ONDERLIGGENDE COMPONENTEN

TABEL 1

Seizoengezuiverde saldi van de antwoorden "stijging" of "hoger dan normaal" (+) en "daling" of "lager dan normaal" (-).	1980-2019 ¹			Bruto reeks				Afgevlakte reeks			
				2019				2019			
	Min.	Max.	Avg.	Mei	Juni	Juli	Aug.	Maart	April	Mei	Juni
Algemene synthetische curve	- 31,8	+ 9,2	- 7,1	- 3,6	- 4,9	- 5,0	- 5,8	- 2,1	- 2,9	- 3,8	- 4,6
Curve verwerkende nijverheid	- 34,3	+ 6,0	- 10,1	- 6,6	- 8,5	- 9,1	- 9,6	- 4,9	- 5,9	.	.
Beoordeling gezamenlijke orderpositie	- 56,0	+ 10,0	- 21,2	- 15,3	- 19,8	- 21,8	- 21,1	- 14,2	- 16,2	.	.
Beoordeling peil van de voorraden ²	- 12,9	+ 25,0	+ 5,9	+ 4,2	+ 5,6	+ 5,1	+ 6,8	+ 0,9	+ 1,9	.	.
Vooruitzichten werkgelegenheid	- 36,0	+ 8,0	- 8,4	- 5,6	- 7,0	- 7,1	- 5,7	- 3,6	- 4,4	.	.
Vooruitzichten van de vraag	- 37,0	+ 15,0	- 4,8	- 1,4	- 1,5	- 2,2	- 4,6	- 1,2	- 1,4	.	.
Curve dienstverlening aan bedrijven	- 41,7	+ 34,0	+ 10,4	+ 3,4	+ 2,0	+ 4,5	+ 3,0	+ 5,1	+ 4,8	.	.
Beoordeling uitgeoefende activiteit	- 54,4	+ 20,0	- 4,5	- 2,0	- 5,4	- 4,3	- 3,8	- 2,0	- 2,7	.	.
Vooruitzichten activiteit	- 32,0	+ 51,7	+ 22,7	+ 6,6	+ 8,5	+ 13,1	+ 9,9	+ 8,7	+ 8,9	.	.
Vooruitzichten van de marktvraag	- 43,0	+ 45,0	+ 14,0	+ 5,6	+ 2,7	+ 4,7	+ 2,9	+ 6,2	+ 5,5	.	.
Curve bouw	- 39,0	+ 24,3	- 7,0	+ 4,0	+ 2,1	+ 2,6	+ 2,2	+ 4,1	+ 3,5	.	.
Verloop orderbestand	- 52,0	+ 40,0	- 4,3	+ 10,8	+ 4,8	+ 8,5	+ 5,2	+ 4,7	+ 4,9	.	.
Verloop ingeschakeld materieel	- 19,4	+ 24,0	+ 1,8	- 0,2	+ 1,0	+ 2,0	- 1,1	+ 1,2	+ 0,7	.	.
Beoordeling orderbestand	- 74,0	+ 30,0	- 22,7	+ 3,5	+ 0,1	- 4,5	+ 1,3	+ 2,9	+ 2,1	.	.
Vooruitzichten van de vraag	- 39,0	+ 21,0	- 3,0	+ 2,0	+ 2,3	+ 4,2	+ 3,5	+ 4,8	+ 4,5	.	.
Curve handel	- 28,6	+ 16,0	- 2,2	- 8,1	- 0,7	- 4,4	- 7,8	- 5,5	- 5,3	.	.
Vooruitzichten werkgelegenheid	- 18,4	+ 18,0	+ 1,7	- 1,3	+ 0,8	- 7,5	- 6,5	- 0,2	- 1,1	.	.
Vooruitzichten van de vraag	- 40,0	+ 29,0	- 0,1	- 9,0	- 5,9	- 0,8	- 5,7	- 8,6	- 8,4	.	.
Vooruitzichten bestellingen bij leveranciers	- 39,0	+ 15,0	- 7,2	- 14,0	+ 2,9	- 4,9	- 11,3	- 4,9	- 5,0	.	.

¹ Minimum, maximum en gemiddelde waarde van iedere indicator (bruto reeks) sinds januari 1980.

² Een positief, respectievelijk negatief saldo, betekent dat de voorraden volgens het oordeel van de bedrijfsleiders respectievelijk hoger, lager dan normaal voor het seizoen beoordeeld worden. Bij de berekening van de synthetische curven wordt het teken van deze indicator daarom geïnverteerd.

OVERIGE INDICATOREN VAN HET CONJUNCTUURONDERZOEK

TABEL 2

Seizoengezuiverde saldi van de antwoorden "stijging" of "hoger dan normaal" (+) en "daling" of "lager dan normaal" (-).	1980-2019 ¹			Bruto reeks				Afgevlakte reeks			
				2019				2019			
	Min.	Max.	Avg.	Mei	Juni	Juli	Aug.	Maart	April	Mei	Juni
Verwerkende nijverheid											
Verloop productietempo	- 33,0	+ 20,0	- 0,8	+ 1,3	- 2,3	- 13,6	+ 1,7	- 1,5	- 1,9	.	.
Verloop binnenlandse bestellingen	- 35,0	+ 16,0	- 7,6	+ 4,6	- 10,2	- 14,9	- 10,4	- 2,8	- 4,7	.	.
Verloop buitenlandse bestellingen	- 44,0	+ 30,0	- 2,6	- 10,7	- 4,0	- 18,3	- 0,9	- 7,1	- 8,7	.	.
Beoordeling buitenlandse orderpositie	- 61,0	+ 10,0	- 22,6	- 20,2	- 17,2	- 24,1	- 21,3	- 14,3	- 16,0	.	.
Verloop van de prijzen	- 21,0	+ 24,0	+ 1,1	- 2,7	- 0,7	- 3,7	- 4,2	- 0,2	- 0,9	.	.
Vooruitzichten van de prijzen	- 24,0	+ 43,0	+ 6,7	+ 5,7	+ 3,9	+ 1,4	+ 0,1	+ 3,2	+ 3,2	.	.
Bezettingsgraad productievermogen											
(in procenten van het totale productievermogen)	70,1	84,6	79,0	-	-	80,4	-				
Bron: driemaandelijks enquête naar het productievermogen											
Dienstverlening aan bedrijven											
Verloop van de activiteit	- 38,0	+ 37,0	+ 10,1	+ 22,4	+ 1,2	- 5,3	+ 21,4	+ 8,1	+ 5,5	.	.
Verloop van de werkgelegenheid	- 49,4	+ 34,0	+ 7,3	+ 9,3	+ 14,8	+ 14,7	+ 16,6	+ 9,2	+ 10,0	.	.
Vooruitzichten werkgelegenheid	- 35,0	+ 48,0	+ 17,6	+ 12,2	+ 14,1	+ 11,0	+ 13,5	+ 16,4	+ 15,9	.	.
Verloop van de prijzen	- 15,8	+ 12,0	+ 1,9	- 1,3	+ 0,2	+ 1,9	+ 3,5	+ 2,8	+ 2,0	.	.
Vooruitzichten van de prijzen	- 13,0	+ 30,0	+ 6,7	+ 6,6	+ 9,0	+ 6,8	+ 11,7	+ 9,0	+ 7,8	.	.
Bouw											
Verloop van de activiteit	- 44,0	+ 34,7	- 4,3	+ 8,9	+ 5,8	+ 5,8	+ 10,3	+ 3,0	+ 3,8	.	.
Verloop van de werkgelegenheid	- 38,0	+ 22,0	- 5,2	- 2,6	+ 1,0	- 2,8	- 2,0	- 1,8	- 2,0	.	.
Vooruitzichten werkgelegenheid	- 50,0	+ 30,0	- 4,8	+ 4,7	+ 7,3	+ 7,3	+ 8,1	+ 7,3	+ 7,1	.	.
Verloop van de prijzen	- 27,1	+ 32,0	- 2,0	- 1,5	- 1,8	- 1,8	+ 1,0	+ 1,7	+ 0,7	.	.
Vooruitzichten van de prijzen	- 20,6	+ 46,0	+ 5,2	+ 5,4	+ 4,0	+ 3,2	+ 4,3	+ 7,8	+ 6,9	.	.
Handel											
Verloop van de omzet	- 47,9	+ 43,0	- 0,3	- 6,1	- 9,5	- 6,6	+ 29,7	- 12,8	- 10,5	.	.
Beoordeling omzetverloop	- 41,6	+ 28,0	- 9,1	- 7,7	- 2,8	- 14,0	+ 6,9	- 13,5	- 12,9	.	.
Beoordeling peil van de voorraden ²	- 12,9	+ 32,0	+ 12,1	+ 22,4	+ 13,7	+ 15,8	+ 7,8	+ 14,1	+ 14,4	.	.
Verloop van de prijzen	- 20,0	+ 50,0	+ 1,9	+ 4,8	+ 9,4	+ 5,1	+ 10,6	+ 1,4	+ 2,6	.	.
Vooruitzichten van de prijzen	- 11,0	+ 66,2	+ 11,3	+ 3,3	+ 13,3	+ 4,2	+ 4,3	+ 7,4	+ 7,8	.	.

¹ Minimum, maximum en gemiddelde waarde van iedere indicator (bruto reeks) sinds januari 1980.

² Een positief, respectievelijk negatief saldo, betekent dat de voorraden volgens het oordeel van de bedrijfsleiders respectievelijk hoger, lager dan normaal voor het seizoen beoordeeld worden.

Trimestriële enquête bij de ondernemingen naar de kredietvoorwaarden – juli 2019

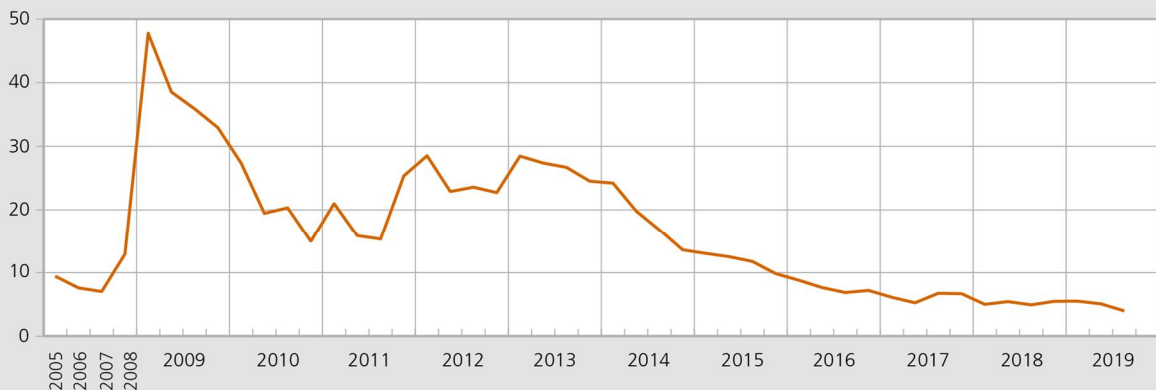
De perceptie van de kredietbelemmering is in juli verder afgenomen

Uit de in juli 2019 door de Nationale Bank van België gehouden kwartaalenquête naar de beoordeling van de kredietvoorwaarden door de ondernemingen blijkt dat de algemene voorwaarden inzake de toegang tot bankkrediet verder versoepeld zijn. De algemene indicator van hoe de kredietbelemmering wordt gepercipieerd, is gedaald van 5,1 % in april tot 4,0 % in juli, de laagste waarde sinds de start van de enquête in 2005.

De resultaten naar bedrijfstak wijzen erop dat de kredietvoorwaarden in alle sectoren als 'minder belemmerend' werden beschouwd. De versoepeling was het duidelijkst in de diensten aan bedrijven (van 7,3 % tot 5,6 %), gevolgd door de bouwnijverheid (van 6,1 % tot 5,1 %) en de verwerkende nijverheid (van 3,3 % tot 2,6 %).

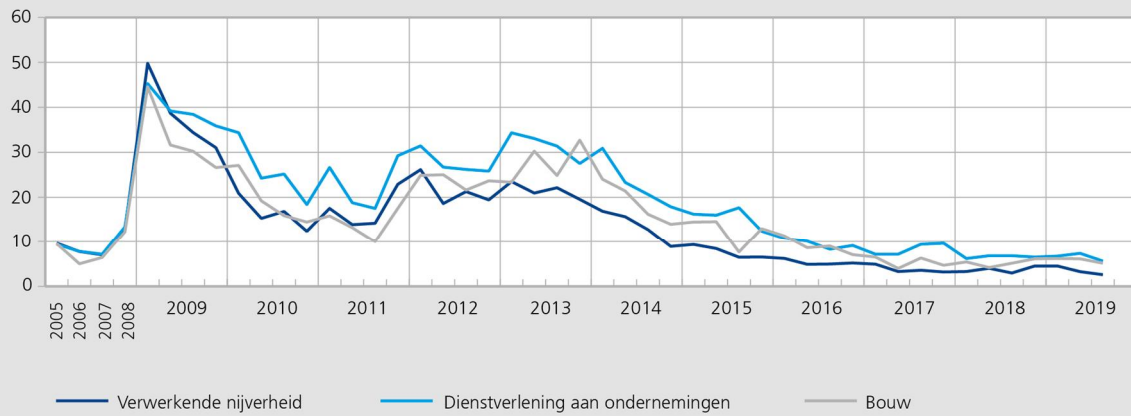
Uit de resultaten naar ondernemingsgrootte blijkt dat alleen de middelgrote ondernemingen (50 tot 249 werknemers) een aanscherping van de kredietvoorwaarden hebben gemeld. In alle andere ondernemingscategorieën zijn de kredietvoorwaarden versoepeld, vooral in de grote en zeer grote ondernemingen (ten minste 250 werknemers).

GRAFIEK 2 - PERCEPTIE VAN DE KREDIETBELEMMERING¹ - GEZAMENLIJKE INDICATOR

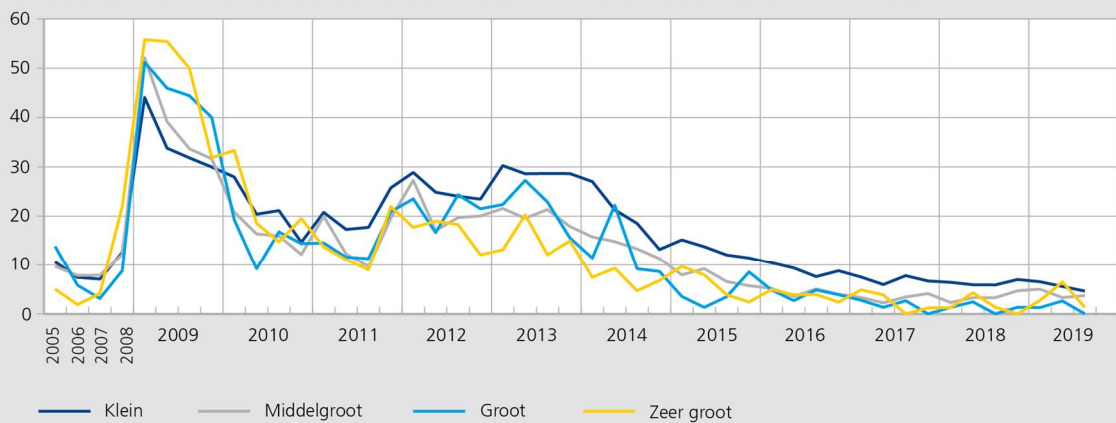
Bron: NBB - trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden.

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

GRAFIEK 3 - PERCEPTIE VAN DE KREDIETBELEMMERING¹ - OPSPLITSING NAAR BEDRIJFSTAK

Bron: NBB - trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden.

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

GRAFIEK 4 - PERCEPTIE VAN DE KREDIETBELEMMERING¹ - OPSPLITSING NAAR ONDERNEMINGSGROOTTE²

Bron: NBB - trimestriële enquête naar de kredietvoorwaarden.

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

² Klein = 1-49 werknemers; middelgroot = 50-249 werknemers; groot = 250-499 werknemers; zeer groot = 500 werknemers of meer.

TABEL 3 INDICATOR INZAKE DE PERCEPTIE VAN DE KREDIETBELEMMERING¹

	07-2018	10-2018	01-2019	04-2019	07-2019
Gezamenlijke indicator ²	4,9	5,5	5,5	5,1	4,0
Naar bedrijfstak					
Verwerkende nijverheid	3,0	4,5	4,5	3,3	2,6
Diensten aan bedrijven	6,8	6,5	6,7	7,3	5,6
Bouwnijverheid	5,1	6,1	6,2	6,1	5,1
Naar ondernemingsgrootte ³					
Klein	5,9	7,0	6,5	5,6	4,6
Middelgroot	3,3	4,7	5,0	3,3	3,7
Groot	0,0	1,4	1,3	2,6	0,0
Zeer groot	1,4	0,0	2,7	6,5	1,4

¹ Percentage bedrijven dat de huidige kredietvoorwaarden als belemmerend percipieert.

² Gewogen gemiddelde van de verwerkende nijverheid, de diensten aan bedrijven en de bouwnijverheid (criterium voor weging: uitstaande schulden bij kredietinstellingen). Binnen de bedrijfstakken worden de antwoorden van de bedrijven evenwel ongewogen berekend.

³ Klein: 1-49 werknemers; middelgroot: 50-249 werknemers; groot: 250-499 werknemers; zeer groot: 500 werknemers of meer.

Methodologie inzake de « perceptie van de kredietbelemmering » door de ondernemingen

De Nationale Bank van België (NBB) publiceert een indicator in het kader van de kwartaalenquête naar de kredietvoorwaarden die ze bij de ondernemingen houdt. Die indicator van de « perceptie van de kredietbelemmering » weerspiegelt welk percentage van de ondernemingen de huidige kredietvoorwaarden ongunstig interpreteert.

Die indicator blijkt, wat zijn statistische eigenschappen betreft, interessanter te zijn dan een indicator die het percentage gunstige interpretaties of het verschil tussen de gunstige en de ongunstige appreciaties zou weergeven. Hij is bovendien eenvoudig interpreteerbaar, aangezien de stijging (daling) ervan betekent dat de ondernemingen oordelen dat de kredietvoorwaarden strenger (soepeler) worden.

De door de NBB samengestelde indicator van de perceptie van de kredietbelemmering is sinds januari 2009¹ driemaandelijks beschikbaar.

¹ De resultaten van de driemaandelijks enquête naar de kredietvoorwaarden, uitgevoerd bij ondernemingen, worden tevens opgenomen en becommentarieerd in het driemaandelijks communiqué van het Observatorium voor krediet aan niet-financiële vennootschappen en dit samen met de Belgische resultaten van de ESCB-Bank Lending Survey.

(http://www.nbb.be/doc/DQ/BLS/NL/BLS_home.htm).